

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 19-ти септември 2022 година, врз основа на примена жалба од адвокат Тамара Славеска Апостоловски, го донесе следното:

МИСЛЕЊЕ

Текстот на интернет – порталот „Република.мк“, насловен „Ковачки го прозва директорот на ДБКИ: Дали е Славески под истрага за мито?“, отстапува од професионалните и етички стандарди.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на 6-ти септември 2022 година, адвокат Тамара Славеска Апостоловски, во својство на полномошник на директорот на Дирекцијата за безбедност на класифицирани информации (ДБКИ), Стојан Славески, поднесе жалба за текстот со наслов „Ковачки го прозва директорот на ДБКИ: Дали е Славески под истрага за мито?“, објавен на 1-ви септември 2022 година на интернет – порталот „Република“ (www.republika.mk).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи неточно и нефер известување, незастапена втора страна, повреда на принципот на презумпција на невиност и заштита на сведоци и повреда на начелото дека новинарот треба да ги почитува законите во државата, но дека нема да објави или скрие ништо што е спротивно со јавниот интерес, односно, дека во содржината се прекршени членовите 1, 5 и 8 од Кодексот на новинарите.

Подносителот на претставката појаснува дека медиумот објавил вест во која го пренел статусот на пратеникот на ВМРО-ДПМНЕ, Драган Ковачки, објавена на „Фејсбук“, во кој тој го обвинувал жалителот дека против него е покрената кривична постапка и обвинение за испраќање на луѓе на дипломатска мисија во Брисел и за земање мито за издавање на безбедносни сертификати.

Жалителот смета дека целта на оспорениот текст на „Република“ не е информирање за прашања од јавен интерес, туку ширење непроверени и лажни информации, односно дезинформации, со цел нарушување на угледот на жалителот.

Подносителот на жалбата потенцира дека текстот е едностран, односно втората страна била целосно изоставена, на начин, што порталот воопшто не побарал произнесување од жалителот пред да ја објави веста во која Славески е клеветен за криминал. Во исто време, жалителот забележува дека медиумот не го објавил и демантот што директорот на ДБКИ го поставил на „Фејсбук“ како одговор на обвинувањата на пратеникот Ковачки.

„Дополнително, интернет – порталот не побарал информација од Јавното обвинителство дали навистина се води кривична постапка, односно дали е покренато обвинение против жалителот, со што грубо ја нарушил презумцијата на невиност“, се наведува во жалбата.

Жалителот, на крајот од поднесената претставка, упатува на повеќе членови од Кодексот на новинарите и од Насоките за етичко известување во онлајн медиумите, за кои смета дека се прекршени во оспорениот текст.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „Република.мк“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата.

Медиумот не одговори на наводите на жалителот.

МИСЛЕЊЕ НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и едногласно оцени дека во текстот се прекршени членовите 1 и 3 од Кодексот на новинарите на Македонија.

Член 1: „Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. До колку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.

Член 3: „Новинарот ќе настојува да биде обезбедено објавување на исправка, деманти и одговор во случај кога ќе биде утврдена неточност на информација“.

Комисијата не најде доволно елементи за да констатира повреда и на членовите 5 и 8 од Кодексот на новинарите, на кои упатува жалителот во претставката.

*При изготвувањето на мислењето, Комисијата за жалби констатираше дека интернет – порталот „Република.мк“ не е член на Советот за етика во медиумите и на регистарот на професионални онлајн медиуми.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА МИСЛЕЊЕТО

На седницата на 19-ти септември 2022 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Комисијата, најнапред, утврди дека се работи за информација во која медиумот пренесува „фејсбук“ статус на пратеникот и член на Извршниот Комитет на ВМРО-ДПМНЕ, Драган Ковачки, во кој тој наведува дека против директорот на Дирекцијата за безбедност на класифицирани информации (ДБКИ), Стојан Славески, било покренато обвинение за земање мито за испраќање луѓе во дипломатска мисија и за издавање безбедносни сертификати.

Без да навлегува во утврдување на вистинитоста на изнесените наводи на пратеникот, пренесени од „Република“, став на Комисијата е дека информацијата произлегува од јавниот интерес, зашто информациите поврзани со работата и евентуалното несовесно работење на државните функционери е легитимна новинарска цел и не треба да бидат изземени од теми за кои јавноста има право да биде информирана.

Комисијата констатираше дека статусот на пратеникот Ковачки е пренесен интегрално и без полемичен коментар од „Република“, кој би алудирал на евентуална политичка тенденциозност, пристрасност или прејудуцирање вина. Сепак, став на Комисијата е дека текстот е едностран, не нуди целосно објективна информација и не ги согледува сите аспекти на темата. Ова од причини што медиумот воопшто не се обидел да ги провери наводите во содржината и да побара потврда од Јавното Обвинителство или од засегнатите страни, во случајов, од директорот Славески, од институцијата со која раководи тој или од Владата, која го именувала функционерот. Тоа се коси со **член 1** од Кодексот на новинарите, во делот дека проверката на податоците и точноста се морални императиви на новинарството и затоа новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора.

Постулат на новинарската професија е да се обезбеди „втора страна“, односно да им се даде можност на сите засегнати во новинарскиот производ да го кажат својот став. Ова, особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика.

Во продолжение, Комисијата утврди дека порталот „Република“ не го објавил и демантот/одговорот на жалителот Славески, поставен на својот Фејсбук профил во однос на наводите на пратеникот на ВМРО-ДПМНЕ. Иако демантот не бил испратен директно до интернет – порталот, медиумот требал активно да ја следи темата, да го детектира и да не го игнорира одговорот на директорот на ДБКИ, објавен уште истиот ден. Со тоа, медиумот го повредил **член 3** од Кодексот на новинарите, кој налага новинарот да настојува да биде обезбедено објавување на исправка, демант и одговор во случај кога ќе биде утврдена неточност на информација.

Моралната одговорност за неточноста на информацијата паѓа на новинарот и затоа е важно тој самиот да влијае и да обезбеди демант, исправка или одговор во медиумот во кој информацијата е објавена, а чијшто автор е тој. На тој начин, новинарот го штити и сопствениот интегритет, но и интегритетот на медиумот во кој работи.

Онлајн медиумите треба да се обврзат навремено да ја исправат секоја објавена информација за која ќе се утврди дека не е точна, или да ја дополнат информацијата која е нецелосна. Ова особено се однесува на информациите што некому можат да предизвикаат материјална штета или да нарушат нечиј углед.

Со оглед дека во случајов се работи за информација преземена од „Фејсбук“ , Комисијата во оваа прилика потсетува дека медиумите се одговорни и за искажаното на социјалните мрежи, зашто со нивното објавување, таквите содржини добиваат јавност и не ги амнестираат од одговорност самите медиуми. Затоа, во отсуство на официјална потврда, новинарите треба да изразат резерва, воздржаност, па дури и сомнеж, на начин што во рамките на самиот текст ќе се оградат од наводите и јасно ќе посочат дека, како медиум, ќе се обидат во разумно време да ги потврдат или демантираат информациите преземени од социјалните мрежи.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Снежана Трпевска, Ердџан Ахмет и Димитар Мицев.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

